

a) BEGIRA HURRENGO ESALDIEI ETA JAR EZAZU HUTSUNEAN SUBJEKTUA, ONDOKOETATIK BAT AUKERATUZ:

Ikasle horiek, postari hori, Ander, Bilbo, Faraoiak, Ni

- _____ laster etorriko da.
- _____ haserretu dira.
- _____ motorrez ibiltzen da.
- _____ hiri modernoa da.
- __ _ ez naiz etxetik irtengo.
- _____ Egipton bizi ziren.

Ohar zaitetz goiko esaldietako subjektuek ez daukatela objekturik (osagarri zuzenik). Euren aditzak ere bereziak dira: denek behar dute NOR subjektuan.

Osa ezazu NOR sintagmako multzo hauek:

NOR {

- hau, hori, _____ . (singularra)
- hauek, _____ , _____ . (plurala)
- ni, bera, _____ , _____ , _____ .
- etxea (sing.); _____ . (plur.)
- Bilbo, ...

ORAIN JARRI SUBJEKTUA HURRENGO ESALDIEI

1. _____ ere gurekin geratu da.
2. _____ ez gara joango jaialdira.
3. _____ herri oso polita da.
4. _____ oraintxe sartu dira.
5. _____ ere ba omen dator.
6. _____ leku guztietan daude.
7. _____ ez naiz pertsonaia horrekin identifikatzen.
8. _____ korrika dabil saguen atzetik.
9. _____ alderik alde zabalik zeuden.
10. _____ jokalaria ona da.

b) BEGIRA ORAIN HURRENGOEI ETA AUKERA EZAZU SUBJEKTU BANA ONDOKOETATIK BAT ERABILIZ:

Postari horrek, Anderrek, Faraioiek, Nik, Bilbok, Ikasle horiek.

- _____ laster jakingo du (egia).
- _____ ez dute ekarri (liburua).
- _____ (gutunak) banatu ditu.
- _____ (museo berria) dauka.
- _____ ez dut bazkaldu (ezer).
- _____ (altxor preziatuak) zeuzkaten.

Ohar zaitetz goiko esaldietako subjektuek zerbait dutela amankomunean: objektu bana dute (osagarri zuzena). Aditzak bereziak dira: denek NORK behar dute subjektuan.

Osa ezazu NORK sintagmako egitura hauek:

- NORK {
- honek, _____ , _____ . (singularra)
  - hauek, _____ , _____ . (plurala)
  - nik, _____ , _____ , _____ , _____ , _____ .
  - etxeak (sing.) ; _____ . (plur.)
  - Bilbok , ...

ORAIN JARRI SUBJEKTUA HURRENGO ESALDIEI

1. _____ lau ate ditu.
2. _____ ere badaki zer egin.
3. _____ ez dugu horrelakorik erosiko.
4. _____ ez du jadanik Athletic-en jokutzen.
5. _____ irabazi du jokoan?
6. Irakasle _____ azaldu zuen zergatik.
7. Aitorrek ez, _____ esan zigun.
8. _____ irabazi omen zuen apustua.
9. _____ erabaki behar duzu arazo horretan.
10. _____ esan nion gurera etortzeko.

c) IRAKUR ITZAZU ONDOKO ADIBIDEAK:

Guk atzo sagarrak jan genituen.

Zuek zer daramazue hor?

Zerk ikaratu zaitu (zu)?

Anderrek erlojua ostu zigun.

Ni ez nau inork eraman nahi.

Eta zuk ez didazu ezer kontatuko?

Goiko adibideetan NOR eta NORK ageri dira esaldi guztietan. Horrela denean, NORK izaten da subjektua eta NOR haren objektua.

Azpimarra itzazu goiko adibideetako NOR eta NORK guztiak eta esan zein den subjektua eta zein objektua.

BI SINTAGMAK SUBJEKTU-OBJEKTU BEZALA (ORDENA HONETAN) ERABILIZ, ESALDI BANA ASMATU BEHAR DUZU HURRENGOEKIN

1. Ama, aholkuak: _____ Amak aholkuak ematen dizkigu beti.
2. Gurasoak, notak:
3. Gizon hura, sustoa;
4. Mikel, giltzak:
5. Ni, zu:
6. Ni, Miren:
7. Asier, filma:
8. Prezioa, ni:
9. Hori, umeak:
10. Sendagilea, gaisoa:

HURRENGO PERPAUSETATIK ZENBAIT TXARTO DAUDE. ZUZEN ITZAZU.

1. Hori esan nahi du gu ez dakigula ezer.
2. Gu hogeita hamahiru ikasle gara.
3. Izaskunek etorri zenean gu ez geunden etxean.
4. Ni esango dizut zer egin behar duzun.
5. Esan duzuna ez du garrantzi handirik.
6. Zu nahi baduzu, guk ere joango gara.
7. Nork esan du horrek egia dela?
8. Liburu hori diru asko balio omen du.
9. Jokalariak ederki aritu ziren partiduan.
10. Hori da hogeita bat urte dituen.
11. Maisua esan duenez, horrek ez du garrantzirik.
12. Irratiak esan du Clinton-ek dela presidente berria.
13. Ordenagailuak ez dabil ondo; zerbaitek apurtu zaio, antza.
14. Garbitzaileak kristal guztiak garbitu zituzten atzo.

BEGIRA NOR ETA NORK SINTAGMA HAUEN ERABILEREI

- Sevillan bizi denak badaki beroa zer den.
- Horrela pentsatzen duena ez da, ez, oso normala.
- Horrek benetakoa dirudi.
- Hori ez dut nik asmatu; zeuk esanda dakit.

ARIKETA: JARRI AMAIERA (NOR EDO NORK) HURRENGO HITZEI

1. Zuk ekarri dituzun ak ez ditut gustuko.
2. Gure alde dauden___ esan dezatela argi eta garbi.
3. Aitziber___, Areetan denda duena, bizilekua aldatu du.
4. Film hor___ luzaroan iraun zuen ikusgai.
5. Garai hartan ezer___ ere ez gintuen ikaratzen.
6. Ez nuen sartu nahi, baina jende___ bultzaturik sartu nintzen.
7. Azkena sartu zen___ eraman zuen Txerrenek.
8. Nik ikusi dudan___ bada, gero, kontatzeko modukoa.
9. Ekarri zizkiguten___ ez zuten ezertarako balio.
10. Ertzain___ aginduta, autoa bazterrean aparkatu zuten.

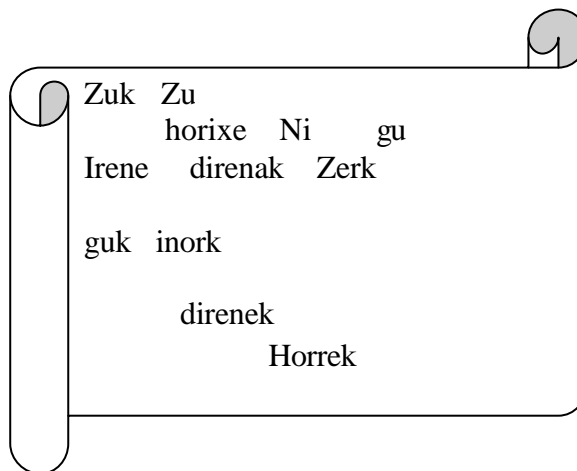
ARIKETA: EGIZU ESALDI BANA ALBOKO HITZAK SUBJEKTU DIRELA

1. .... (zu)
2. .... (Asier)
3. .... (Asierrek)
4. .... (nik)
5. .... (Maite)
6. .... (Iñakik)
7. .... (gu)
8. .... (dagoena)
9. .... (guk)
10. .... (amama)

ARIKETA: SARTU PERGAMINOKO HITZAK HUTSUNEETAN

1. __ _ ere berandu helduko naiz bihar.
2. __ _ zer egingo zenuke horrelako egoera batean?
3. Non daude zurekin etorri _____ ?
4. Hori da _____ , nire arreba.
5. _____ ez du zentzurik, erokeria dirudi.
6. Zer esan dizute Durangotik etorri _____ ?
7. Ez, ez, __ _ ez gaitu inork ikusi.
8. Hemen _____ ba al daki zer gertatu den?
9. _____ ikaratu zaituzte hainbeste?
10. Horrek bai, baina __ _ ez dakigu nora joan.
11. __ _ zara leihotik jausi zinena?
12. Bai, _____ da gezurra esan diguna.

JAR IEZAIEZU SUBJEKTUA HURRENGO ESALDIEI

1. Hamaika bider esan dizuegu garaiz etortzeko..... (_____)
2. Ez, ez naiz irtengo oraingo asteburuan..... (_____)
3. Zer ekarri zenuen zeure azkeneko bidaian? ....(_____)
4. _____ etorri zaizue esamesa horiekin? ..... (_____)
5. Badut gogoa, gero, horra joateko! ..... (_____)
6. Ez zaigu asko gustatu.....(_____)
7. Berangoraino eramango gaituzu? .....(_____)
8. Ez da umore onean etorri.....(_____)
9. Zazpiak baino lehenago etorriko gara..... (_____)
10. Nora joan behar duzu larunbat arratsaldean? ..... (_____)

Etorri dena (erlat.) eta etorri dela -DBH 3-

IRAKURRI ETA BEREIZI HURRENGO EGITURAK, HUTSUNEEI DAGOKIEN FORMA JARRIZ:
zidana, duela, zidala, duena

- Nik banuen txakur bat beti-beti obeditzen _____ .
- Geuk ere badaukagu irakasle bat azterketarik jartzen ez _____ .
- Susmatzen dugu neskato ilehoriak ba_____ zerikusia apurketarekin.
- Honelaxe erantzun zuen: berak ez _____ xentimorik emango.

<p>IDATZ EZAZU ARAUA</p> <p>• _____</p> <p>Adibidea:</p> <p>• _____</p> <p>Adibidea:</p>
--

_____ ARIKETA _____

- Jar itzazu aditz formok zein bere lekuan:
(dena-ziotena-dela-ziotela-duena-zuena-zuela-direnak-lioketenak-zena)
1. Ba omen zen behin neskatotxo bat Txano Gorritxo esaten _____ .
  2. Irratian entzun dut eguraldia laster aldatuko _____ .
  3. Lehengo egunean zirkoan ikusi genuen gizon bat ahotik sua jaurtitzen _____ .
  4. 1997a izan zen lehen urtea HSAOL delakoa eman _____ .
  5. Pilotarien artean badira gutxienez dozena bat horri irabaziko _____ .
  6. Gure izeko Miren, Venezuelan bizi _____ , laster ezkontzekoa da.
  7. Bizi-bizi esan zioten ertzainek hurrengoan isuna jarriko _____ .
  8. Eta esan zigun, ba, aurten Gabonetako oporraldia etxekeekin emateko asmoa _____
  9. Txorierrin ba ei da errementari bat azkar eta fin lan egiten _____ .
  10. Hamaika emakume dago munduan giza -eskubideak zapaldirik bizi _____ .

Eraman dit eta eramau nau

-DBH 3-

IRAKURRI ETA BEREIZI HURRENGO EGITURAK, HUTSUNEEI DAGOKIEN FORMA JARRIZ:
didazu, nauzu, zioten, zuten

- Eramango al _ _ _ _ _ Donostiara?
- Eramango al _ _ _ _ _ pakete hau Donostiara?
- Hain ziren desberdinak, ezin _ _ _ _ _ elkar ikusi.
- Hasieran haserre samar ibili baziren ere, azkenean musu eman _ _ _ _ _ elkarri.

— PASADIZOA —

Plaentxiatik Eibarrera egunero ostera egiten duen Turkua errekadistari jazo zaiona da. Goizean ba omen zihuan betiko moduan Eibarrerantz bere kamionetan eta Maltzaga inguruan Eibarko gazte batek, autostopean, gelditzeko zainua egin zion, esanaz:

—Turkua, Eibarrera eramango didazu?

Eta Turkuak atzera begiratu barik erantzun omen zion:

—Bai, bota ezazu gainera.

Turkuak gelditu barik aurrera jarraitu zuen, eibartar gaztea errepide bazterrean ahoa bete haginekin lagata.

* * * * *

---Azal ezazu Turkuaren jokabidea eta bai gaztearen harridura ere---

.....

.....

.....

.....

.....

IDATZ EZAZU ARAUA

• Zenbait adizkik _____ (bi/hiru) elementu eskatzen dituzte esaldian: _____ (NOR eta NORK / NOR, NORI eta NORK). Adibidez:

Nik Umeak zinemara eramango ditut

• Beste adizki batzuek _____ (bi/hiru) elementu behar dituzte: _____ (NOR eta NORK / NOR, NORI eta NORK), hala nola:

Nik umeei sarrerak eramango dizkiet zinemara

ARIKETA (I)

Jar itzazu aditz laguntzaileok zein bere lekuan

(nau-digu-gaitu-zaituzte-dizue-dizut-zaitut-dute-du-die)

1. Horrek ez _____ guri batere kalterik egingo.
2. Ez duzula autorik ekarri? Lasai, neuk eramango _____ .
3. Antzokitik irtetea ikusi _____ bere laguna.
4. Andonik esan du berak ekarriko _____(e)la zuei giltza.
5. Ez _____ sekula ikusi jertse hori. Noiz erosi duzu?
6. Gu, behintzat, poz-pozik jarri _____ berri horrek.
7. Nik agurtzen badut ere, berak ez _____ inoiz ere agurtzen.
8. Gure seme-alabek oso maite _____ osaba Julen, haiekin ezin jatorragoa da eta.
9. Zeuen gogoz egin duzue ala inork behartu _____ ?
10. Izekok gutuna bidali _____ loba guztiei Londresetik.

ARIKETA (II)

Aukera ezazu adizki egokia eta jarri hutsunean.

1. Izan ere, sekula ez _____ ezerk hainbeste ikaratu. (**dit / nau**)
2. Utziko _____ zurekin sartzen? (**didazu / nauzu**)
3. Mozorroturik sartu badira ere, ezagutu _____. (**diete / dituzte**)
4. Utziko ahal _____ behingoz bakean! (**digu / gaitu**)
5. Bihotz-bihotzez maite _____ esan dio egia. (**diolako / duelako**)
6. Dirudienez, azkenean ez _____ baimenik emango. (**digute / gaituzte**)
7. Ez _____ harriturik utzi Aitorren aldaketak? (**dizue / zaituzte**)
8. Bai, animatu _____, bai, aurrera jotzeko, baina... (**digute / gaituzte**)
9. Zatozte, zatozte nirekin, neuk eramango _____. (**dizuet / zaituztet**)
10. Ez daukat, ez, liburua; ostu egin _____. (**didate / naute**)

Eraman zidan eta eraman ninduen -DBH 3-

Irakurri eta bereizi hurrengo egiturak. Hutsuneetan jarri forma egokia.

genuen - genion - ninduen - zidan

1. Ez zuenez autorik, guk eraman _____ Mikel etxera.
2. Eskatu ez banion ere, etxeko atariraino ekarri _____.
3. Mesede gisa, umea ikastolaraino hurbildu _____ Itziarri.
4. Neuri ere opari polita ekarri _____ Parisetik.

Osatu hurrengo arauak. Erabili parentesi arteko aukerak.

ARAUAK Aukeratu: *bi/hiru* edo *Nork-nor / Nork-nori zer*

- Adizki batzuek ..... elementu eskatzen dituzte esaldian: .....

Esate baterako: **Guk Mikel etxera eraman genuen**

- Beste batzuek ..... elementu eskatzen dituzte: .....

Esate baterako: **Guk Mikeli katua etxera eraman genion**

Jar itzazu ondoko adizki laguntzaileak dagokien esaldian:

gintuzten-nizun-nuen-ninduen-zidan-gintuzuen-zeniguten-zituzten-zieten-ziguten

1. Haiek azken zatian bost metroko abantaila atera _____ denoi.
2. Nik zeuri ere argi eta garbi esan _____ zer egin behar zenuen.
3. Ez zuten zintzo jokatu eta bultzaka-bultzaka gu denok pistatik atera _____ .
4. Larri ikusi _____ eta berarengana hurbildu nintzen laguntza ematera.
5. Zur eta lur utzi _____ zuen ateraldiarekin.
6. Pena eman _____, baina ezin eman genizuen ezelango laguntzarik.
7. Ilargirik gabeko gau batean irten nintzenez, ezin _____ inork ikusi.
8. Niri garai hartan iluntasunak ez _____ ikararik sortzen.
9. Jantzi nabarmenekin etorri ziren eta denek ondo ikusi _____ .
10. Beste taldekoak baino askoz hobeak ziren eta ez _____ irabazteko aukerarik eman.

Idatzi hutsuneetan bikoteetako forma egokia.

ziguten/gintuzten,zidan/ninduen,ziguten/gintuzten,nizun/zintudan,zidan/ninduen

1. Joan ziren eta bakean utzi _____.
2. Aurretik nuen bide luze-luzeak atzera bota _____
3. Eman _____ erantzuna badaezpadakoa izan zen.
4. Ez zara kexatuko, ba! Ia-ia etxeraino eraman _____
5. Gezur galanta esan _____

IRAKURRI ETA BEREIZI HURRENGO EGITURAK, HUTSUNEEI DAGOKIEN FORMA JARRIZ:
elkarrekin, elkarren, elkar, elkarri

- Asierrek Amaia barkatu zuen eta honek Asier ere bai; hortaz, _____ barkatu zuten.
- Entzugo dizut, bai, baldin eta zuk ere nirea entzuten badidazu: _____ entzugo diogu.
- Auto biak _____ kontra joan ziren.
- Ez zara bakarrik joango; _____ joango gara.

--- PASADIZOA ---

Hego Haizea baino zaharragoa zen asto itsu bat zeukan Pernandok kortan. Saltzera eramanda ere inork erosiko ez ziola eta, han zeukan erdi-goserik. Asto harekin ez zeukala atarramenturik eta beste bat erosi zuen. Baina ez zuen zorte handirik izan harekin ere, etxera eramanez eta gero konturatu baitzen hura ere itsua zela.

Hurrengo feria egunean bi asto itsuak hartu eta Tolosara joan zen. Erosle bat gerturatu zitzaion eta galdetu zion:

—Asto horiek salgai dauzkazu, Pernando?

—Bai, halaxe dauzkat ba.

—Eta ez daukate akatsik?

—Ez, akats handirik ez. Hauek daukaten gauzarik txarrenea elkar ezin dutela ikusi... Horixe.

—Horixe besterik ez bada...

Eta gizarajoak bi astoak erosi zitzaion Pernandori. Pernandok pozik alde egin zuen handik Amezketara.

Eroslea, osterara, laster konturatu zen bi astoak itsuak zirela, ez baitzuten pauso bat ere zuzen ematen. Arin-arinka abiatu zen Pernandoren bila. Amezketarako bidean harrapatu zuenean:

—Adizu, ba al dakizu zer egin didazun? Bi asto itsu saldu dizkidazu. Emadazu atzera dirua eta har itzazu ezertarako balio ez duten asto zahar horiek.

—Ez, gizontxo, ez. Astoak erosi baino lehenago garbi asko esan nizun elkar ezin zutela ikusi. Hala ere, erosi egin zenizkion. Zeurea izan da errua. Hor konpon!

IDATZ EZAZU ARAUA

- Elkar izenordainak ..... ordezkatzeko du.

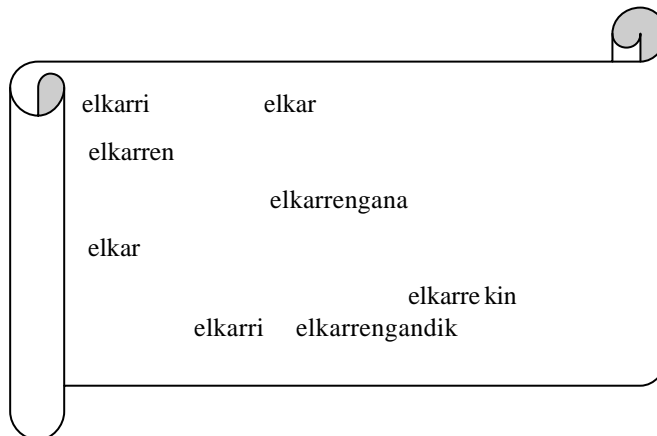
Adibidea:

ARIKETA

• Bete itzazu esaldiotako hutsuneak, pergaminoko hitzak erabiliz

1. Asto haiek, izan ere, ezin zuten _____ ikusi.
2. Ez izan beldur, _____ eskua emanda sartuko gara.
3. Ez diozu bakarrik joaten utzi behar. Zoazte _____ !
4. _____ artean egin behar duzue lantxo hori, ez bakarka.
5. Nik banuen hari zer irakatsi eta berak niri ere bai; hortaz, hainbat ikasi genuen _____ .
6. Bata besteagandik urrun zeuden eta ahaleginak egin zituzten _____ hurbiltzeko.
7. Horiek beti dabiltza berdin: _____ kontu-kontari.
8. _____ maitatzean omen datza zoriontsu bizitzea.

Joan naiteke / Egin dezaket
-DBH 3-

Begiratu ondoko perpausei:

- Zazpiak aldean irten ahal naiz.
- Nire ustez, gehiago egin ahal duzu.
- Ekarri ahal dituzu nire lagunak?

Ezin esan dezakegu esaldiok txarto daudenik; hala ere, askoz ere egokiagoak lirateke beste modu honetara:

- Zazpiak aldean irten naiteke
- Nire ustez, gehiago egin dezakezu
- Ekar ditzakezu nire lagunak?

Ohar zaitetz beste hauetaz ere:

- Ekarri ahal dituzu, baina Ekar ditzakezu

-ela	⇒	-keela
• -ke + -en	⇒	-keen
-enik		-keenik
- ...		

Adibidez: irits daitezkeela, sar gaitzkeenik...

Ordezka itzazu perpausotako aditzak ahalerazko formez. Zalantza kasuetan ikus ondoko laukiak.

1. Bai, bai, zuekin joan ahal gara.

2. Ahal duzue pasatu pitxerra?

3. Zer egin ahal dugu orain?

4. Nork kontatu ahal du gertatu dena?

5. Aitor etorri ahal da gurekin?

6. Gaur ez, baina bihar joan ahal naiz.

7. Pianoa jo ahal duzu?

8. Bakarrik hiru txakur atera ahal dituela?

9. Gelditu ahal zarete hemen itxaroten.

NORK	hura	haiek
nik	dezaket	ditzaket
hik	dezakek/n	ditzakek/n
hark	dezake	ditzake
guk	dezakegu	ditzakegu
zuk	dezakezu	ditzakezu
zuek	dezakezue	ditzakezue
haiek	dezakete	ditzakete

NOR	
ni	naiteke
hi	haiteke
hura	daiteke
gu	gaitzke
zu	zaitzke
zuek	zaitzketete
haiek	daitezke

Beheko aditz zerrendan bila ezazu esaldi bakoitzari dagokiona eta jarri hutsunean. Ondo egiten baduzu, aditzen ondoko silabekin atsotitz bat irten beharko zaizu.

1. Nik ez, baina zuk bai, zuk egin _____.
2. Guk ezin ordain _____ hainbeste diru.
3. Aurrera, Kepa, pasa _____.
4. Maratoi korrikalariak berrogei kilometro eten gabe korrika egin _____.
5. Hi, neska, pozik egon _____, ez da ezer gertatu eta.
6. Ez dut uste nire lagun guztiak etor _____enik.
7. Postal bat jaso baduzu, laster beste batzuk jaso _____.
8. Etorri nahi ez baduzue, etxean gera _____.
9. Ariketak ondo egiten badituzue, araua atera _____.
10. Honaino heldu gara, baina ezin sar _____ barruraino.

- zaitezke -----(rra)
- haiteke -----(kol)
- ditzakezu -----(a)
- dezakezu -----(al)
- gaitezke----- (na)
- dezakezue -----(ze)
- dezakegu -----(fe)
- ditzakete -----(ren)
- zaitezkete -----(zu)
- daitezke -----(pe)

ATSOTITZA:

.....

.....

JAR EZAZU ARAUA

a) Ahalerazko laguntzaile batzuk (*naiteke, daiteke...*) objekturik gabeko aditzekin erabiltzen dira, subjektua ..... delarik. (Jarri *NOR* edo *NORK*)

Adibidez:

- Ni .....
- ..... gaitezke.
- Itziar .....

b) Ahalerazko beste zenbait laguntzaile (*dezaket, ditzakegu...*) objektudun aditzekin erabiltzen dira, subjektua ..... dutelarik. (Jarri *NOR* edo *NORK*)

Adibidez:

- ..... ditzakezu.
- Zuk .....
- ..... amai .....

c) Indikatiboazko formekin (*ahal naiz, ahal dut...*) aditz nagusia ..... erabiltzen da: *ekarri, jaitsi...* (Jarri osorik edo -ren oina)

d) Ahalerazko formekin (*naiteke, dezaket...*) aditz ..... erabiltzen da: *etor, ekar ...* (Jarri osoa edo oina)

ematen didazu eta emango didazu -DBH 3-

Begiratu hurrengo esaldiei eta jar itzazu ondoko adizkiak zein bere lekuan.

- Egunero _____ nahigaberen bat edo beste!
- Aizu, _____ horko liburua, ahal baduzu?
- Alabari gehienetan gauetz irteten _____?
- _____ gauzak pixka bat azaltzen?

uzten diozue / emango didazu / utziko didazue / ematen didazu

ARAUAK

- Galdera baten bitartez eskaera bat egiten denean *emango, utziko, esango...* / *ematen, uzten, esaten...* formak erabiltzen dira.
- Maiztasuna edo ohiturazko ekintza denean, *emango, utziko, esango...* / *ematen, uzten, esaten...* formak erabiltzen dira.

Bete itzazu hutsuneak bikoteetako bat erabiliz.

1. E, Jon, _____ (*esaten / esango*) didazu zer gertatu zaizun?
2. _____ (*Uzten / Utziko*) diguzue zehaztapen bat egiten?
3. Zer _____ (*esaten / esango*) diozu Arantxari ikusten duzun guztietan?
4. _____ (*Pasatzen / Pasatuko*) dizkidazu arkatza eta borragoma?
5. Etxean erretzen _____ (*uzten / utziko*) dizute?
6. Zozketa batean parte hartzeko txartelak saltzen nabil; baten bat (*erosten/erosiko*) didazue?
7. Ez dakigu orain Maider etxean dagoen ala ez; _____ (*deitzen / deituko*) dugu jakiteko?
8. Baina, _____ (*esaten / esango*) didazu nondik zatozen halako orduetan?
9. Zer, orain _____ (*egiten / egingo*) dugu ala beste baterako (*uzten / utziko*) dugu?
10. Olentzerori urtero gauza bera _____ (*eskatzen / eskatuko*) diozu?
11. Eta orain zer _____ (*egiten / egingo*) dugu?
12. Elkarrekin _____ (*joaten / joango*) gara ala bakoitza bere aldetik?
13. Non _____ (*ikusten / ikusiko*) duzue akatsa? Nire ustez, ederto dago.
14. Bilbora bazoaz _____ (*eramaten / eramango*) diozu hau Aitorri?
15. Zer, _____ (*joaten gara / joango gara*) antzerkira?

Dago eta egoten da**-DBH 3-**

Irakurri eta bereizi hurrengo egiturak. Hutsuneetan jarri forma egokia.

- Deitu etxera Mikeli; ordu honetan bertan _____ .
- Deika eta deika nabil, baina ez _____ inor, antza.
- Eta orain? Ez _____ zer egin!
- Horrelako kasuetan nik, gehienetan, _____ zer egin.

dago / dakit / egoten da / jakiten dut

ARAUAK

Osa ezazu araua ondoko esaldien jarraipena behekoetan bilatuz eta hutsunean berridatziz.

- Hitz batez osatzen diren adizkiak (*dago, dakizu, gabiltza...*) ...

.....
.....

- Bi hitzez osaturiko adizkiak (*egoten da, jakiten duzu, ibiltzen gara...*) ...

...une jakin batean kokatzen dira, ekintza puntukaria adierazten dute.

...ohitura edo maiztasunaren adierazgarri dira, hots, ekintza sarri gertatzen dela.

Jar ezazu hutsuneetan bikoteetako forma egokiena:

1. Hantxe _____ beti, jatetxearen atarian, bezeroak noiz harrapatuko. (dago / egoten da)
2. Zabilta kontuz horrekin! Ezagutzen dut eta ez da txantxetan _____. (dabilenetakoa / ibiltzen denetakoa)
3. Batzarrak gehienetan Areto Nagusian _____. (dira / izaten dira)
4. Horrelako gauzak gertatzen direnean nik ez _____ zer egin. (dakit / dut jakiten)
5. Zer _____ lapurrak atxilotu zutenean? (zeraman / eramaten zuen)
6. Sarri _____ umea haurtzaindegira? (daramazue / eramaten duzue)
7. Baina, baina... zer _____ hor eskuartean? (dakartzue / ekartzen duzue)
8. Nondik nora _____ astegun arratsaldeetan? (zabiltzate / ibiltzen zarete)
9. Atzo telebistari begira _____ loak hartu zuen. (zegoela / egoten zela)
10. Guk gehienetan ez _____ toailarik hondartzara. (daroagu / dugu eroaten)
11. Eta orain nora _____ ? (zoazte / joaten zarete)
12. Zein da zure iritzia? Zer _____ horretaz? (diozu / esaten duzu)
13. Goizero _____ ordu erdi inguru autobusari itxaroten. (dago / egoten da)
14. Gehienetan sasoz _____ (gabiltza / ibiltzen gara), baina gaur berandu _____. (gabiltza / ibiltzen gara)
15. Eta oraingoan zenbat diru _____ Anjelek aldean? (darama / eramaten du)

Izango zen eta izango litzateke -DBH 3-

Begiratu ondoko perpausei eta jarri aditzak zein bere lekuan:

- Eta orain zer egin? Ba, onena zera izango _____ ... (*zen / litzateke*)
- Atzo zeu ere egon bazina lehenago amaituko _____ (*genuen / genuke*).
- Zer egingo _____ (*zenuen / zenuke*) sari hori lortuko bazenu?
- Aitorrek esan zidan bera ere etorriko _____ (*zela / litzatekeela*).

ARAUA

-n amaiera duten adizkiek (*zen, genuen...*) _____ (iragana / etorkizuna) adierazten dute, hau da, ekintza _____ (gertatua / gertatu gabea) dela.

-ke bukaera duten adizkiak (*litzateke, genuke...*) _____ (geroari / iraganari) begira daude, ekintza _____ (gertatua / gertatu gabea) dela adierazten dutelarik.

Aukera eza zu adizki egokia:

1. Zuk orain egin beharko _____ (*zenuena / zenukeena*) zera da: itxaron.
2. Orain nagoen moduan ikusiko baninduzue, barre egingo _____ (*zenidaten / zenidakete*).
3. Atzokoan irabazi balute lehenengo jarriko _____ (*ziren / lirateke*)
4. Beranduago heldu balira ez _____ sartzen utziko. (*zieten / liekete*)
5. Hain toki ederra zela _____ (*jakin bagenu / jakingo bagenu*), den-denok joango ginen ikustera.
6. Gure abisua jaso izan bazenu ez _____ berandu helduko. (*zinen / zinateke*)
7. Askoz hobeto egingo _____ etxean gelditu izan bazina. (*zenuen / zenuke*)
8. Geuri ere esan ziguten atzo bostak aldean helduko _____. (*zirela / liratekeela*)
9. Neu ere joango _____ (*nintzen / nintzateke*), ahal banu.
10. Egia esango _____ (*nizun / nizuke*), baina ez dakit zelan hartuko zenukeen.
11. Zoragarria izango _____ (*zen / litzateke*) gurekin etorriko bazinete.
12. Egunero kalera atera beharrik ez balego, hartuko _____ (*genuen / genuke*) txakurra.
13. Baten batek horretaz galdetuko balizu, zer erantzungo _____ (*zenion / zenioke*)?
14. Bene-benetan: behin probatuko bazenu, gustatu egingo _____ (*zitzazun / litzazuke*).
15. Itziarren lekuan egon bazinete, zeuek ere gauza bera egingo _____ (*zenuten / zenukete*).
16. Adeitsuki eskatuko bazenio, hark gogo onez emango _____ (*zizun / lizuke*).
17. Kontzertu hura hain garestia zela aurrez jakin bagenu, ez _____ (*genituen / genituzke*) sarrerak erreserbatuko.
18. Inor lapurretan harrapatuko bazenu, zer esango _____ (*zenion / zenioke*) ?
19. Hark ere lagunduko _____ (*zigun / liguke*), hemen egon balitz.
20. Zer esango _____ (*zizueten / lizuekete*) gurasoek, hemen horrela ikusiko bazintzate?

egitea eta egiteko

-DBH 3-

Begiratu hurrengo esaldiei eta jar itzazu ondoko adizkiak zein bere lekuan.

- Denok nahi dugu behingoz _____ .
- Irakasleak ikusi barik _____ esan nion.
- Espero dute lan guztiak urtarrilerako _____ .
- Gurekin _____ esan genion.

emateko / etortzeko / amaitzea / atertzea

ARAUAK

- Esaldi nagusiko aditzak **nahia** edo guraria adierazten badu, beste esaldikoak _____ -tzea / -tzeo hartzen du.
- Esaldi nagusiko aditzak **aginduren bat** adierazten duenean, beste esaldikoak _____ -tzea / tzeo hartzen du

Bete itzazu hutsuneak bikoteetako bat erabiliz.

1. Zazpiak arte _____ (*itxarotea / itxaroteko*) eskatu ziguten.
2. Egun hura ahalik arinen _____ (*bukatzea / bukatzeko*) besterik ez genuen nahi.
3. Bihurrikeriak egiteagatik patioa _____ (*garbitzea / garbitzeko*) agindu zioten.
4. Nahi nuke, ba, zuek ere gurera _____ (*etortzea / etortzeko*).
5. Pakete guzti-guztiak _____ (*jasotzea / jasotzeko*) ere esan ziguten.
6. Arbitroak ez du esan joko _____ (*gelditzerik / gelditzekorik*) .
7. Hamaika aldiz esan diot kontuz _____ (*ibiltzea / ibiltzeko*).
8. Desiratzen nago zuek oportretan _____ (*ikustea / ikusteko*).
9. Azterketa hura etxean sinaturik _____ (*ekartzea / ekartzeko*) esan zion maisuak.
10. Lanak garbiago eta txukunago _____ (*aurkeztea / aurkezteko*) esan ziguten.

Oharra: ezezkoetan, -tzerik eta -tzezorik erabili ohi dira:

- *Ez zidan esan ezer ekartzekorik*
- *Ez nuke gura nirekin haserretzerik*

Begiratu hurrengo esaldiei eta jar itzazu ondoko adizkiak zein bere lekuan.

1. Eleberri hura ez genuen gustuko, baina irakasleak _____ zigun.
2. Harekin hitz egin nahi zutela eta lehenbailehen _____ zuten.
3. Amarruak eta trikimailuak erabiliz egia _____ zioten.

etorrarazi / irakurrarazi / esanarazi

ARAUAK

Aditz arazleak sortzeko :

- Oinarri gisa, *aditz oina soilik (irakur, etor...)/aditz forma aspektuduna (irakurri, etorri...)* jartzen da.
- *Arazi / erazi* forma erabiltzen da beti.
- Emaidza *loturik / bereiz* idazten da.

Salbuespena: *adierazi*

Jar itzazu hurrengo adizkiak zein bere lekuan.

ulertarazi -jaitsiarazi -ordainarazi -sinestarazi -errearazten -etorrarazi -emanarazi -igoarazi -janarazi

4. Automobila txarto aparkatzeagatik isun galanta _____ zioten.
5. Larunbat goiza izan arren, lantokira _____ gintuzten.
6. Zuria beltz dela _____ nahi ote didazu?
7. Garaile irten zen korrikalariari estadioari beste itzuli bi _____ zizkion publikoak.
8. Txikitan jatun txarra zen eta hainbat gauza _____ behar izan zioten.
9. Ostera ere hamabosgarren pisuraino _____ zidan.
10. Salmenta multzo handiak Bilboko burtsa ikaragarri _____ du.
11. Zelan azal diezaiokegu berriz ere, problema _____ nahi badiogu?
12. Tabakorria erretzen dabilenak nolabait ingurukoei _____ omen die.

Lotu alboko aditz arazleak euren definizioarekin.

1. Zerbait aditzera ematea	itzularaztea
2. Norabait sartzera behartzea	pentsaraztea
3. Zerbait atzera eman eragitea	ordainaraztea
4. Zer pentsatua ematea	itzalaraztea
5. Gauzaren bat erostera behartzea	adieraztea
6. Argiak amatatu eragitea	sarraraztea
7. Nahi ez dela zeozer jatea	janaraztea
8. Gogoz bestera ordaintzea	erostaraztea